

รายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

เรื่อง

ผลการจัดกิจกรรมกลางแจ้งโดยใช้เพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้าน ที่มีต่อทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัย ๒ อายุ ๔ ขวบ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบางกะเจ้า

ผู้วิจัย

นางสาวรภัศรา หงสวัสดิ

Ms.Raphatsa Hongswad

รหัส ๕๓/๑๓๖๑๓๒๑๓๑๒

รายงานการวิจัยในชั้นเรียนฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

รายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ ๒

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต (ศูนย์กรุงเทพมหานคร)

ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๑

เรื่องผลการจัดกิจกรรมกลางแจ้งโดยใช้เพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้าน ที่มีต่อทักษะทางสังคมเชิงบวก
สำหรับเด็กชั้นปฐมวัย ๒ อายุ ๔ ขวบ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบางกะเจ้า

นางสาวรภัศรา สิงสวัสดิ์

ปีที่ทำวิจัย ๒๕๖๑

บทนำ

พัฒนาการ และธรรมชาติของเด็กวัย ๔-๖ ขวบ ว่าเด็กในวัยนี้มีความพร้อมทางวุฒิภาวะโดยธรรมชาติภายใต้สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม โดยเด็กสามารถขยับเขยื้อนร่างกายได้คล่องตัว ยืนนิ่งอยู่กับที่ การกระโดด และกระโดดให้ตัวลอยสูงได้ สามารถยืดขาเดียวได้นานๆ เด็กบางคนก็สามารถกระโดดขาเดียวได้ สามารถวิ่งก้าวยาวๆได้ ทรงตัวได้ดี และสามารถเดินบนไม้กระดานแผ่นเดียวได้ สามารถใช้ร่างกายบางส่วนสนองตอบต่อสิ่งเร้า แทนการโต้ตอบทั้งร่างกายได้ และสามารถฝึกให้เด็กทำในสิ่งต่างๆได้ เมื่อเด็กมีวุฒิภาวะ ดังนั้นการจัดกิจกรรม และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนทดแทนสิ่งที่ขาดหายไปในช่วงที่เด็กอาศัยอยู่ ให้เอื้อต่อการเล่นที่ควรเป็นไปตามธรรมชาติอย่างสอดคล้องกับพัฒนาการทางร่างกาย เป็นสิ่งที่ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรกระทำ และตระหนักถึง จากการศึกษาค้นคว้าพบว่ากิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และมีผลทางร่างกายของเด็กโดยตรง ได้แก่ การละเล่น (ศรีเรือน แก้วกังวาน. ๒๕๔๙)

การละเล่นของเด็กไทยที่สืบทอดกันมาแต่โบราณว่า เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ในการพัฒนาร่างกายเด็กทั้ง ๔ ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาแล้วยังมีประโยชน์ในการฝึกความมีระเบียบวินัย การรู้จักเคารพกฎเกณฑ์ เพราะการเล่นเป็นกลุ่มเป็นการส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น และเคารพในกติกาที่ตกลงกันได้ รู้จักรอคอยโอกาส ฝึกการยอมรับข้อติติงของคนส่วนมาก ความสามัคคีในหมู่คณะ การให้อภัยซึ่งจะทำให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้เป็นอย่างดี(สุภาวดี ศรีวรรณ. ๒๕๓๔)

เสียงดนตรีเป็นประสบการณ์สำคัญมากอย่างหนึ่งที่เด็กปฐมวัยควรจะได้รับจากกระบวนการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นการจัดประสบการณ์ด้านดนตรีโดยตรงให้กับผู้เรียน หรือการใช้เสียงดนตรีเพื่อช่วยเสริมการเรียนรู้ด้านอื่นๆ โดยได้กล่าวถึงปฏิกิริยาตอบสนอง ต่อเสียงดนตรีที่ได้ยิน ตั้งแต่เด็กแรกเกิด เด็กอายุ ๑ ขวบ เด็กอายุย่างเข้า ๒ ขวบ และเด็กอายุ ๓ ขวบ จะมีการตอบสนองต่อเสียงดนตรี มีการเคลื่อนไหวตามจังหวะดนตรีเพิ่มขึ้น เด็กอายุ ๔-๕ ขวบมักจะร้องและเล่นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะร่วมกันกับเพื่อนๆ เมื่อมีการเล่นร่วมกันและมักจะร้องเพลง โดยพยายามจะทำให้เข้ากับจังหวะดนตรีมากขึ้น (ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์ . ๒๕๔๐)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๗ พบว่า การนำกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านมาใช้ในชั้นเรียนสามารถส่งเสริมและพัฒนาเด็กได้หลายด้าน ได้แก่ การพัฒนาทางสังคม และทักษะทางสังคม การพัฒนาคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็ก การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย (อัจฉริมา อ่อนน้อม. ๒๕๔๗)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านมาจัดกิจกรรมกลาง แจ้ง เพื่อส่งเสริมและเปรียบเทียบทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อแก้ไขปัญหาที่พบในเด็กกลุ่มเป้าหมาย เป็นแนวทางแก่ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กปฐมวัย ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อส่งเสริมทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัย
๒. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ เด็กชายและเด็กหญิง อายุ ๔ ขวบ ชั้นปฐมวัย ๒ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบางกะเจ้า สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีเด็กจำนวน ๑๗ คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กชายและเด็กหญิง อายุ ๔ ขวบที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปฐมวัย ๒ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบางกะเจ้า จำนวน ๒ คน

การได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยการใช้แบบประเมินพฤติกรรมที่มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็กที่สร้างโดยผู้วิจัย เลือกเด็กที่มีคะแนนทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัยระดับ ปานกลาง หรือคะแนนเฉลี่ยระดับควรส่งเสริม ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์สมรรถนะด้านสังคมของเด็กปฐมวัย

๒. ด้านตัวแปร

ตัวแปรในการวิจัย ประกอบด้วย

ตัวแปรต้น	คือ กิจกรรมกลางแจ้งโดยใช้เพลงประกอบการเล่นพื้นบ้าน
ตัวแปรตาม	คือ ทักษะทางสังคมเชิงบวก

๓.ด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ การวิจัยนี้ดำเนินการใน กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านมาจัดกิจกรรมกลางแจ้ง โดยใช้แผนการสอนโดยใช้เพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็กของเด็กปฐมวัย ทั้งหมด ๑๐ แผน ประกอบด้วย เพลงโพงพาง เพลงมอญซ่อนผ้า เพลงตะลือกติกตอกแต้กมาซ้อดอกไม้ เพลงกระรอกเข้าโพรง เพลงงูกินหาง จำนวน ๕ เพลง สอดคล้องกับการส่งเสริมทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กปฐมวัย

นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กชายและหญิง อายุระหว่าง ๔ ขวบ ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นปฐมวัย ๒ ภาคเรียน ที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบางกะเจ้า

ทักษะทางสังคมเชิงบวก หมายถึง ทักษะทางสังคมเชิงบวกกับเพื่อนเด็กด้วยกันการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็ก มีพฤติกรรมบ่งชี้ตามอายุ ๔ ขวบ ดังนี้

- ๑.สร้างความสัมพันธ์ที่ดีอย่างต่อเนื่องกับเพื่อน เช่น บอกว่าคิดถึงเพื่อน คอยให้มาเล่นด้วยกัน เก็บของหรือขนมไว้ให้เพื่อน
- ๒.ฟังเพื่อน และแสดงความคิดเห็น
- ๓.ช่วยเหลือเพื่อน
- ๔.ร่วมกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนจนกิจกรรมนั้นแล้วเสร็จ
- ๕.เมื่อมีปัญหากับเพื่อน รู้จักต่อรอง หรือประนีประนอม

กิจกรรมกลางแจ้ง หมายถึง กิจกรรมกลางแจ้งเป็นกิจกรรม ที่การศึกษาปฐมวัยจัดขึ้นนอกห้องเรียน เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้เคลื่อนไหว ได้แสดงออกอย่างอิสระ ได้ออกกำลัง เป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย โดยเฉพาะกล้ามเนื้อใหญ่ ได้แก่ แขน ขา และลำตัว ให้สอดคล้องกับการเจริญเติบโตของเด็กแต่ละคน

เพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้าน หมายถึง เพลงที่ใช้ร้องประกอบการละเล่นพื้นบ้านของเด็กไทย ที่ผู้วิจัยได้นำมาสอนให้เด็กได้ร้อง และสอนวิธีการเล่น ใช้ทำนองเพลงอย่างง่าย มีความไพเราะใช้คำง่ายและมีสัมผัสคล้องจอง ใช้ดนตรีนำบทร้อง เพื่อให้เกิดความครื้นเครงสนุกสนาน กระตุ้นความสนใจ ได้แก่ เพลงโพงพาง เพลงมอญซ่อนผ้า เพลงตะลือกติกตอกแต้กมาซ้อดอกไม้ เพลงกระรอกเข้าโพรง เพลงงูกินหาง

กิจกรรมกลางแจ้งโดยใช้เพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้าน หมายถึง กิจกรรมที่ครูจัดการศึกษาปฐมวัยในกับเด็กนอกห้องเรียน โดยใช้เพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้าน ได้แก่ เพลงโพงพาง เพลงมอญซ่อนผ้า เพลงตะลือกติกตอกแต้กมาซ้อดอกไม้ เพลงกระรอกเข้าโพรง เพลงงูกินหาง

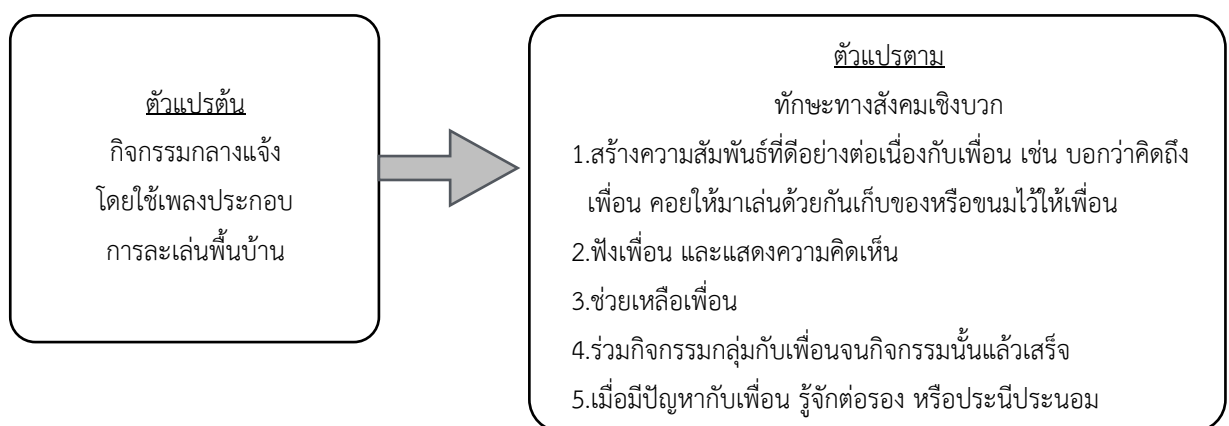
การเล่นพื้นบ้าน หมายถึง การเล่นของเด็กไทยที่ใช้เพลงประกอบการเล่นใช้เล่นในช่วงกิจกรรม กลางแจ้ง ได้แก่ โพงพาง มอญซ่อนผ้า ตะลือลึงดอกแต้กมาซื้อดอกไม้ กระรอกเข้าโพรง งูกินหาง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย พัฒนามาจาก ทฤษฎี/แนวคิด พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ของ มุสเซน (Mussen. ๑๙๕๕ : ๓๘๓) กล่าวถึงลักษณะของพฤติกรรมทางสังคมของเด็กวัย ๓-๖ ปี เป็นวัยที่เริ่ม พัฒนาความสามารถในการเข้าสังคม ซึ่งจะขยายสังคมภายในครอบครัว วอกกลุ่มสังคมภายนอก เด็กจะเพิ่ม ความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง และเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น

พฤติกรรมทางสังคมของเด็กดังกล่าวนั้น เมื่อพิจารณาเฉพาะเด็กปฐมวัย ๔ ปี จะมีลักษณะเฉพาะดังนี้

เด็กวัย ๔ ปี เด็กวัยนี้เริ่มสนใจผู้อื่นมากขึ้น เด็กจะเริ่มเล่นกับผู้อื่นบ้างในสถานการณ์ ชอบเล่นบทบาท สมมุติ และเรียนแบบพฤติกรรมครอบครัว ซึ่งพบเห็นในชีวิตประจำวัน แต่โดยทั่วไปเด็กมีลักษณะที่แสดงถึง ความก้าวร้าวทางกาย เอะอะ ไม่ระมัดระวัง เกร ยังมีลักษณะของการเป็นนาย ขณะเดียวกันเด็กจะเริ่มเป็น ผู้ช่วยที่ดี มีท่าทีแสดงความเป็นมิตร เริ่มรู้จักการแลกเปลี่ยนและการรอคอย เริ่มแบ่งปัน

แผนภาพกรอบแนวคิดการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการวิจัยทั้งหมด ๒ สัปดาห์ หน่วยฤดูหนาว และวัน ลอยกระทง ในกิจกรรมกลางแจ้ง เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรม จำนวน ๒ คน ผู้วิจัย ออกแบบการวิจัยโดยใช้แบบแผนการวิจัย (Research Design) เชิงทดลอง แบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) แบบกลุ่มเดียวมีการวัดก่อน – หลัง (One-Group Pretest – Posttest Design)

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบประเมินพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กับ
เพื่อนเด็ก ซึ่งมีหลักดำเนินการ ดังนี้

๑. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการบันทึกแบบประเมินพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็กที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้นด้วยการสังเกตพฤติกรรม โดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตด้วยตนเอง

๒. เก็บข้อมูลพื้นฐานด้านการมีทักษะทางสังคมเชิงบวกกับเพื่อนเด็กด้วยกันของเด็กปฐมวัย จากกลุ่ม
ตัวอย่าง ๒ คน จากการจัดกิจกรรมแบบปกติ ในวันจันทร์ก่อนการทดลอง ๑ สัปดาห์ ผู้วิจัยทำการสังเกต
พฤติกรรม ทำการประเมินโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็กที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินดังนี้

ระดับ ๓ ดี หมายถึง สามารถแสดงพฤติกรรมได้คล่องแคล่ว มั่นคง แม่นยำ

ระดับ ๒ ปานกลาง หมายถึง สามารถแสดงพฤติกรรมได้ แต่บางครั้งไม่คล่องแคล่ว มั่นคง แม่นยำ

ระดับ ๑ ควรเสริม หมายถึง ยังแสดงพฤติกรรมได้ไม่ชัดเจน

๓. หลังสิ้นสุดการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง ทั้ง ๑๐ แผน ผู้วิจัยเก็บรวบรวม
ข้อมูล ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรม โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็ก เช่นเดียวกับการ
การเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการจัดกิจกรรม

๔. นำคะแนนก่อนการจัดกิจกรรมและหลังการจัดกิจกรรมมาวิเคราะห์ ด้วยสถิติ และแปลความหมาย
ของคะแนนเฉลี่ยหรือร้อยละ ๔ ช่วงคะแนนดังนี้

- ช่วงคะแนน ๑๑.๒๖ – ๑๕.๐๐

หมายถึง มีพัฒนาการด้านทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัยในระดับดีมาก

- ช่วงคะแนน ๗.๕๑ – ๑๑.๒๕

หมายถึง มีพัฒนาการด้านทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัยในระดับดี

- ช่วงคะแนน ๓.๓๖ – ๗.๕๐

หมายถึง มีพัฒนาการด้านทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัยในระดับปานกลาง

- ช่วงคะแนน ๑.๐๐ – ๓.๓๕

หมายถึง มีพัฒนาการด้านทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัยในระดับควรเสริม

เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็ก และแผนจัดประสบการณ์
การเรียนรู้ กิจกรรมกลางแจ้ง จำนวน ๑๐ แผน วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ร้อยละ

๑.แผนการจัดกิจกรรมกลางแจ้งโดยใช้เพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้าน เพื่อส่งเสริมทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัย จำนวนทั้งหมด ๑๐ แผน

๒.แบบประเมินพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็ก ชนิดการสังเกตพฤติกรรม โดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตด้วยตนเอง ทั้งห้องเรียน สังเกตพฤติกรรม เจาะจงกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นเครื่องมือวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือ

๑. แผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ เพลง

การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมกลางแจ้งโดยใช้เพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้าน เพื่อส่งเสริมทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัย มีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

๑.๑ ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมโดยใช้เพลง

- ๑) ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้าน
- ๒) คัดเลือกการละเล่นพื้นบ้านของไทย ๕ ชนิด โดยการกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้
 - การละเล่นที่ไม่เป็นอันตราย
 - การละเล่นที่ส่งเสริมทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัย
 - การละเล่นที่สามารถเล่นได้ในห้องเรียน

๑.๒ เขียนแผนการจัดกิจกรรมกลางแจ้งโดยใช้เพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้าน เพื่อส่งเสริมทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัย กำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา การดำเนินกิจกรรม สื่อการเรียนและประเมินผล ซึ่งมีทั้งหมด ๑๐ แผน

๒.แบบประเมินพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็ก

การสร้างแบบประเมินพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็กครั้งนี้ เป็นแบบประเมินเชิงปฏิบัติซึ่งในการสร้างแบบประเมินมีขั้นตอนดังนี้

๒.๑. ศึกษาการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมจากเอกสาร ตำรา สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินพฤติกรรม การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็กให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และหลักการจัดการเรียนรู้

๒.๒ ศึกษาสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๓-๕ ปี (สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย อายุ ๓-๕ ปี. ๒๕๕๒ : ๔๒) ในส่วนของพัฒนาการด้านสังคม การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็ก หัวข้อที่ ๙ สมรรถนะ : เด็กแสดงทักษะทางสังคมเชิงบวกกับเพื่อนเด็กด้วยกัน และพฤติกรรมบ่งชี้

กำหนดลักษณะ ขอบเขตของแบบประเมินพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้ของเด็กชั้นปฐมวัย ๒ โดยใช้วิธี ประเมินก่อนและหลังการทดลอง มีพฤติกรรมบ่งชี้ของเด็กตามสมรรถนะ อายุ ๔ ปี จำนวน ๕ ข้อ ดังนี้

การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็ก พฤติกรรมบ่งชี้ ประกอบด้วย

๑. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีอย่างต่อเนื่องกับเพื่อน เช่น บอกว่าคิดถึงเพื่อน คอยให้มาเล่นด้วยกัน เก็บของหรือขนมไว้ให้เพื่อน
๒. ฟังเพื่อน และแสดงความคิดเห็น
๓. ช่วยเหลือเพื่อน
๔. ร่วมกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนจนกิจกรรมนั้นแล้วเสร็จ
๕. เมื่อมีปัญหากับเพื่อน รู้จักตอรอง หรือประนีประนอม

โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินดังนี้

ระดับ ๓ ดี หมายถึง สามารถแสดงพฤติกรรมได้คล่องแคล่ว มั่นคง แม่นยำ

ระดับ ๒ ปานกลาง หมายถึง สามารถแสดงพฤติกรรมได้ แต่บางครั้งไม่คล่องแคล่ว มั่นคง แม่นยำ

ระดับ ๑ ควรเสริม หมายถึง ยังแสดงพฤติกรรมได้ไม่ชัดเจน

๒.๓ สร้างแบบประเมินพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็กตามลักษณะที่กำหนดไว้

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเบื้องต้น

๑. นำแผนการจัดกิจกรรมกลางแจ้งโดยใช้เพลงประกอบการละเล่น นพินัน เพื่อส่งเสริมทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัย ให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์เนื้อหา การดำเนินกิจกรรม สื่อการเรียนและการประเมินผล

๒. นำแบบประเมินพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็กให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมิน

๓. นำแบบประเมินพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็กที่สมบูรณ์แล้ว ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ โดยมีขั้นตอนการ ทดลอง ดังนี้

๑. ระยะก่อนทดลอง นำแบบประเมินพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็กก่อนการจัดกิจกรรม (Pretest) ไปประเมินกับประชากรทั้งหมด เพื่อประเมินทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กปฐมวัยขั้นพื้นฐาน และกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

๒.ระยะระหว่างทดลอง ดำเนินการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง ตามแผนการจัดโดยใช้เพลงประกอบ การละเล่นพื้นบ้าน เพื่อส่งเสริมทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัย กับกลุ่มเป้าหมาย

๓.ระยะหลังทดลอง หลังจากทำกิจกรรมกลางแจ้งครบทั้ง ๑๐ แผนแล้ว ทำแบบประเมินพฤติกรรม การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็กหลังการจัดกิจกรรม (Posttest) โดยใช้แบบประเมินชุดเดียวกันกับแบบประเมิน ก่อนการจัดกิจกรรม (Pretest) และใช้เวลา สถานที่เหมือนการประเมินครั้งแรก แล้วนำแบบประเมินที่ได้มาทำ การรวบรวมคะแนน

๔.นำคะแนนการประเมินพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็กที่ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป ตามแผนการทดลอง One-Group Pretest – Posttest Design

คะแนน Treatment คะแนน

$$O_0 \quad X \quad O_2$$

O_0 แทน การประเมินพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็กก่อนการทดลอง

X แทน การจัดกิจกรรมการประเมิน

O_2 แทน การประเมินพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็กหลังการทดลอง

ระยะเวลาการเก็บข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการทดลองเป็นเวลา ๒ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๕ วัน วันละ ๑ ครั้ง โดยใช้เวลาครั้งละ ๓๐ นาที รวม ๑๐ ครั้ง โดยลำดับขั้นตอน ดังนี้

๑.จัดเก็บข้อมูลพื้นฐานทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กปฐมวัย โดยการสังเกตพฤติกรรม ใช้แบบ ประเมินพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็ก จากการจัดกิจกรรมกลางแจ้งแบบปกติ ทั้งห้องเรียน ในวัน จันทร์ก่อนการทดลอง ๑ สัปดาห์ ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรม ทำการประเมินโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรม การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็กที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

๒.ดำเนินการทดลองในช่วงกิจกรรมกลางแจ้งตามแผนการจัดโดยใช้เพลงประกอบการเล่นพื้นบ้าน เพื่อส่งเสริมทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัย กับกลุ่มเป้าหมาย เป็นเวลา ๒ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๕ วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ วันละ ๑ ครั้ง โดยใช้เวลา ๑๐:๓๐-๑๑:๐๐ วันละ ๓๐ นาที รวม ๑๐ ครั้ง

๓.เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกตพฤติกรรม ใช้แบบประเมิน พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็ก เช่นเดียวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลอง ในวันศุกร์สุดท้าย ของสัปดาห์ที่ ๒ หลังสิ้นสุดการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธี

๑. นำคะแนนที่ได้จากการประเมินก่อนและหลังการจัดกิจกรรมกลางแจ้งโดยใช้เพลงประกอบกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน ที่มีต่อทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัยมาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน เช่น ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในแต่ละด้าน

๒. เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการประเมินก่อนและหลังการจัดกิจกรรมกลางแจ้งโดยใช้เพลงประกอบกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน ที่มีต่อทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัย แสดงผลต่างของคะแนนที่มีการพัฒนา

สถิติที่ใช้ จากการจัดกิจกรรมกลางแจ้งโดยใช้เพลงประกอบกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน ที่มีต่อทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัยที่ผู้วิจัยนำไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงด้วยวิธีวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

๑. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๒. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองและการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มเป้าหมาย

X แทน คะแนนเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทดลองครั้งนี้ ได้นำเสนอผลการทดลองเป็น ๒ ตอนดังนี้

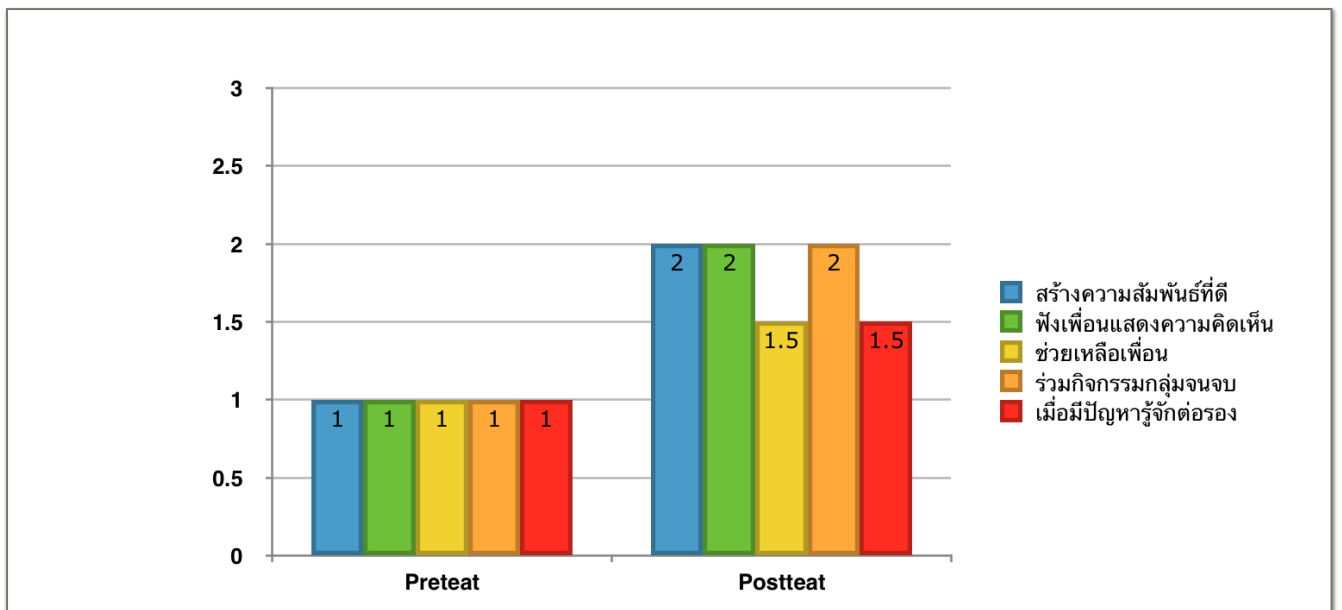
ตอนที่ ๑ ผลการส่งเสริมทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัยในภาพรวมแต่ละด้าน

ตอนที่ ๒ การเปรียบเทียบผลทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม

ตอนที่ ๑ ผลการส่งเสริมทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัยในภาพรวมแต่ละด้าน

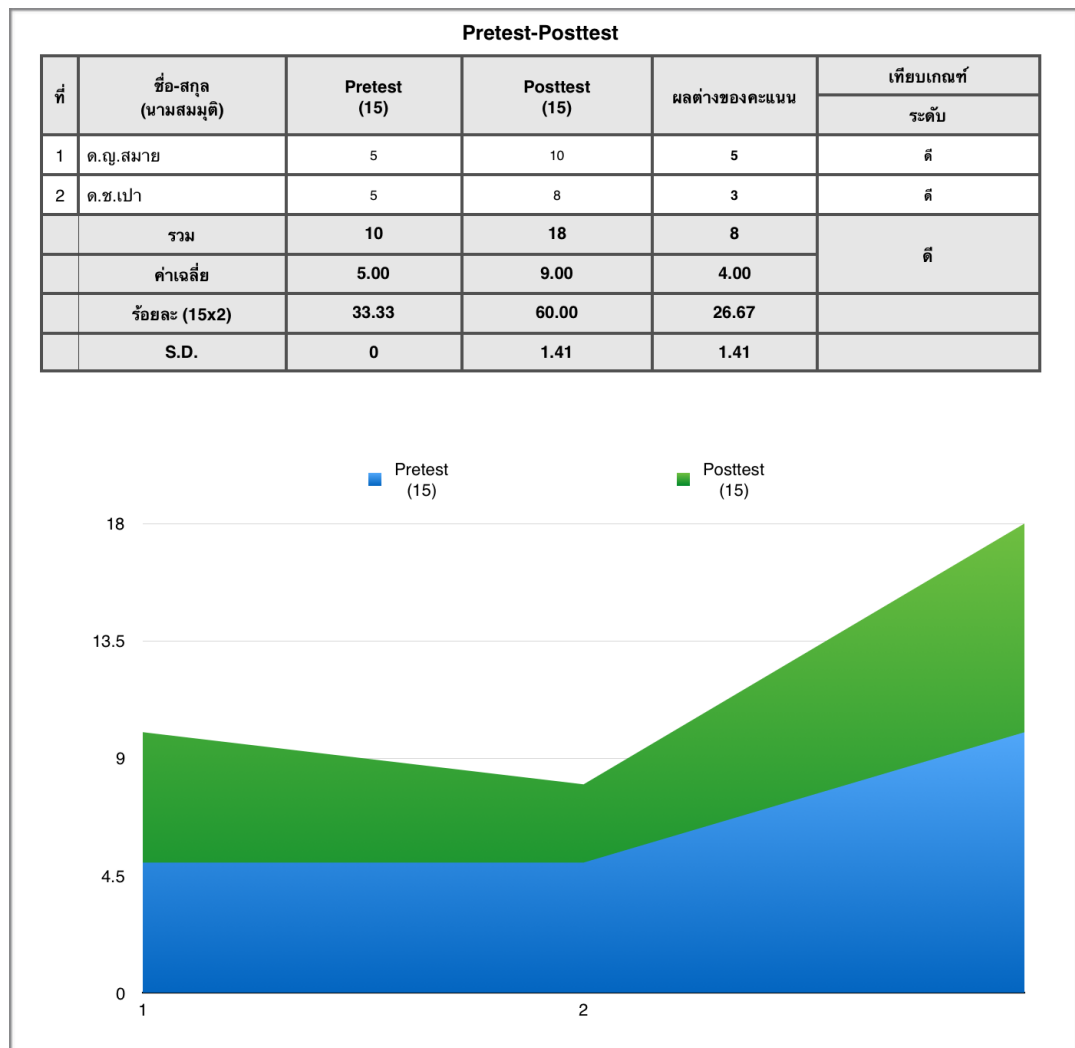
ตารางค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็กแต่ละด้าน (ระยะเวลา ๒ สัปดาห์)			
พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ กับเพื่อนเด็ก	แบบการประเมินพฤติกรรม		คะแนนการพัฒนา ($\bar{X}$)
	Pretest ($\bar{X}$)	Posttest ($\bar{X}$)	
๑.สร้างความสัมพันธ์ที่ดีอย่างต่อเนื่องกับ เพื่อน เช่น บอกว่าคิดถึงเพื่อน คอยให้มา เล่นด้วยกัน เก็บของหรือขนมไว้ให้เพื่อน	๑	๒	๑
๒.ฟังเพื่อน และแสดงความคิดเห็น	๑	๒	๑
๓.ช่วยเหลือเพื่อน	๑	๑.๕	๐.๕
๔.ร่วมกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนจนกิจกรรม นั้นแล้วเสร็จ	๑	๒	๑
๕.เมื่อมีปัญหากับเพื่อน รู้จักตอรอง หรือ ประนีประนอม	๑	๑.๕	๐.๕
รวม	๕	๙	๕
$\bar{X}$	๑	๑.๘	๐.๘
S.D.	๐.๐๐	๐.๐๗/๕	๐.๒๗/

จากการสรุปผลคะแนนแล้วนำมาวิเคราะห์ในแต่ละด้านพบว่าระดับทักษะทางสังคมเชิงบวกโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็ก มีทั้งหมด ๕ ด้าน พบว่าก่อนการจัดกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยทุกด้านเท่ากับ ๑ คะแนน สรุปผลได้ว่าเด็กทั้งสองคนมีทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับ เด็กชั้นปฐมวัย ก่อนการจัดกิจกรรม ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีอย่างต่อเนื่องกับเพื่อน เช่น บอกว่าคิดถึงเพื่อน คอยให้มาเล่นด้วย เก็บของหรือขนมไว้ให้เพื่อน , ด้านฟังเพื่อนและแสดงความคิดเห็น , ด้านช่วยเหลือเพื่อน ,ด้านร่วมกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนจนกิจกรรมนั้นแล้วเสร็จ และด้านเมื่อมีปัญหากับเพื่อน รู้จักตอรอง หรือประนีประนอม ยังแสดงพฤติกรรมได้ไม่ชัดเจนในทุกๆด้าน

หลังจากการจัดกิจกรรมคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นทุกด้าน ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ ๒ คะแนน มีอยู่ด้วยกัน ๓ ด้าน และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๑.๕ คะแนน มีอยู่ด้วยกัน ๒ ด้าน สรุปผลได้ว่าเด็กทั้งสองคนมีทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีอย่างต่อเนื่องกับเพื่อน เช่น บอกว่าคิดถึงเพื่อน คอยให้มาเล่นด้วย เก็บบของหรือขนมไว้ให้เพื่อน, ด้านฟังเพื่อนและแสดงความคิดเห็น และด้านร่วมกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนจนกิจกรรมนั้นแล้วเสร็จ สามารถแสดงพฤติกรรมได้ แต่บางครั้งไม่คล่องแคล่ว มั่นคง แม่นยำ รองลงมาด้านช่วยเหลือเพื่อน และด้านเมื่อมีปัญหา กับเพื่อน รู้จักต่อรอง หรือประนีประนอมนั้นเด็กทั้งสองคนยังแสดงพฤติกรรมได้ไม่ชัดเจนเช่นเดิม

ตอนที่ ๒ การเปรียบเทียบผลทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม

จากการสรุปผลทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัยในภาพรวมพบว่าเด็กทั้งสองคน มีคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดกิจกรรม (Pretest) เท่ากับ ๕.๐๐ และมีคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดกิจกรรม (Posttest) เท่ากับ ๙.๐๐ จากคะแนนทั้งหมด ๑๕ คะแนน แสดงให้เห็นว่าเด็กมีผลคะแนนทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และเมื่อนำคะแนนหลังการทดลองไปเทียบเกณฑ์ พบว่าเด็กทั้งสองคนก่อนการจัดกิจกรรมมีพัฒนาการดี านทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัยในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓๓ หลังการจัดกิจกรรมเด็กทั้งสองคนมีพัฒนาการด้านทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัยในระดับดี คิดเป็นร้อยละ ๖๐ ซึ่งมีผลต่างของคะแนนเฉลี่ยที่พบว่าการพัฒนาเท่ากับ ๔ คะแนน คิดเป็นร้อยละของการพัฒนาเท่ากับ ๒๖.๖๗

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัย โดยใช้เพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านในทุกด้านสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม มีพัฒนาการด้านทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัยในระดับดี การพัฒนาสูงขึ้น ๔ คะแนน ร้อยละของการพัฒนาคิดเป็น ๒๖.๖๓ และเมื่อวิเคราะห์การมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมใช้เพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านพบว่า คะแนนการการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยสูงกว่าก่อนทดลอง จึงสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

๑. เด็กกลุ่มเป้าหมายหลังการจัดกิจกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัย โดยใช้เพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้าน ที่ใช้แบบประเมินพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็ก ซึ่งมีทั้งหมด ๕ ด้าน ผลการวิจัยพบว่ามีพัฒนาการสูงขึ้นในทุกๆด้าน ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑
๒. เด็กกลุ่มเป้าหมายหลังการจัดกิจกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัย โดยใช้เพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้าน มีพัฒนาการทักษะทางสังคมเชิงบวกสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม ผลการวิจัยพบมีพัฒนาการด้านทักษะทางสังคมเชิงบวกสำหรับเด็กชั้นปฐมวัยอยู่ในระดับดี มีการพัฒนาสูงขึ้น ๔ คะแนน ร้อยละของการพัฒนาคิดเป็น ๒๖.๖๓ ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒

การสะท้อนผลการเรียนรู้

ความคิดเห็นของครู/บทเรียนที่ผู้เรียน ครู ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เรียนรู้จากกระบวนการวิจัย

๑. จากการจัดกิจกรรมการใช้เพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านพบว่าเด็กกระตือรือร้นและรอคอยในการทำกิจกรรม เด็กมีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น จากการสังเกตพบว่าเด็ก เด็กจะสนทนาโต้ตอบกันเองภายในกลุ่มขณะทำกิจกรรม มีความสนุกสนานในการเล่น

๒. การจัดกิจกรรมการใช้เพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านในระยะเริ่ม เด็กยังไม่ค่อยเข้าใจกติกาการเล่น ทำให้ต้องใช้เวลาในการอธิบายกฎกติกาซ้ำ จนมีเวลาในการเล่นน้อยลง แต่เมื่อจัดกิจกรรมครั้งที่ ๒ เด็กจดจำวิธีการเล่นและกติกาได้ดีขึ้น ทำให้มีความคล่องแคล่ว สามารถเล่นได้ดีขึ้น

๓. ภายหลังจากจัดกิจกรรมการใช้เพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้าน เด็กยังแสดงความสนใจและนำกิจกรรมมาเล่นนอกเวลาจัดกิจกรรม ได้แก่ มอญซ่อนผ้า งูกินหาง

๔. การจัดกิจกรรมการใช้เพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านสามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านการร่างกาย อารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และสติปัญญา ให้กับเด็ก ซึ่งจะพบว่าในขณะที่เด็กเล่นเกมอยู่นั้น เด็กจะมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา เช่น การวิ่ง การเดิน การกระโดด การปรบมือขณะที่เด็กเล่นเกมเกิดความสนุกสนาน ยิ้ม หัวเราะ และขณะลงมือทำกิจกรรมเด็กได้พูดคุยแสดงความคิดเห็น ช่วยเหลือกัน เกิดการ

เรียนรู้ร่วมกัน รู้จักอดทนรอคอยปฏิบัติตามกติกา ข้อตกลงเกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน รู้จักการแก้ปัญหา ประนีประนอม อีกทั้งช่วยให้เด็กมีร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรงและเคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่ว

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

๑.๑. ในสถานศึกษาควรมีการแทรกกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทย

๑.๒. เมื่อเสร็จกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทยในแต่ละวัน ควรมีการสนทนาร่วมกันเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความรู้สึก สรุปถึงกิจกรรมแต่ละวันว่าเป็นอย่างไร

๑.๓. ในการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทย ถ้าหากเด็กยังให้ความสนใจในการทำกิจกรรม อยู่ครูควรขยายเวลาให้ยาวนานขึ้น

๑.๔. ควรมีการสนับสนุนให้ผู้ปกครองและครูหันมาส่งเสริมให้ลูกหลานสนใจและนำกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทยมาเล่น

๒. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๒.๑. ควรมีการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทยต่อตัวแปรอื่น เช่น ความเป็นผู้นำผู้ตาม ความมีน้ำใจ การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ พฤติกรรม การปรับตัวทางสังคม การเห็นคุณค่าของความแตกต่าง

๒.๒. ควรมีการศึกษาติดตามผลของการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย การจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางสังคมเชิงสำหรับเด็กชั้นปฐมวัย โดยใช้เวลาในการศึกษาให้ยาวนานขึ้น

รายการอ้างอิง

วารุณีย์ พันธุ์ศรี. ๒๕๕๑. ผลของการใช้เพลงประกอบการเล่นพื้นบ้านที่มีผลต่อสมรรถภาพทางกลไกของเด็กปฐมวัย. โรงเรียนอนุบาลคหกรรมศาสตร์เกษตร ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อัจฉิมา อ่อนน้อม. ๒๕๔๙. ผลการใช้กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทยต่อการพัฒนาสัมพันธภาพของเด็กปฐมวัย. ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท อำเภอเมืองชัยนาท.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. ๒๕๕๒. สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย อายุ ๓-๕ ปี: แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์. กรุงเทพมหานคร: บริษัท แพลน ฟอว์ คิตส์ จำกัด.